

DET KONGELIGE
KUNNSKAPSDEPARTEMENT

Kulturdepartementet
Postboks 8030 Dep
0030 OSLO

Deres ref	Vår ref	Dato
14/1005	14/3690-	23.10.14

Høring av forslag til endringer i forskrift om utførsel og innførsel av kulturgjenstander

Som tidligere avtalt med saksbehandler i Kulturdepartementet, har Kunnskapsdepartementet videresendt forslaget til forskriftsendring til alle de kulturvitenskapelige universitetsmuseene/-avdelingene. Høringsforslaget var i utgangspunktet bare sendt til Kulturhistorisk museum ved Universitetet i Oslo, som såkalt vedtaksinstitusjon i hht forskriften. Forslaget ble drøftet på møtet i Universitets- og høyskolerådets museumsutvalg (UHRM) den 16. oktober. UHRM gjorde følgende vedtak:

Kulturdepartementet har sendt ut til høring forslag til endringer i forskrift 01.01.2007, nr. 01 om utførsel og innførsel av kulturgjenstander, hjelmet i kulturminnelovens § 23 og § 23f. Bakgrunnen for at utførsels/innførselsproblematikken er tatt opp som eget punkt i Lov om kulturminner er både vern av kulturarv og Norges oppfølging av UNESCO-konvensjonen av 1970 om tiltak for å forby og hindre ulovlig import og eksport, samt ulovlig overføring av eiendomsrett til kulturgjenstander. Departementet ser ut til både å ville rette opp feil i teksten etter omorganisering av ABM og presisere søknadsplikt i forbindelse med gjenstander som sendes på tidsavgrensede opphold/utstillinger i utlandet (§5 – andre ledd).

UHRs museumsutvalg (UHRM) vil til denne saken først påpeke at vi ikke er bekvem med at Kulturdepartementet har utnevnt vedtaksinstitusjoner for innførsel og utførsel av kulturgjenstander.

Departementet har tilført et sett av institusjoner rett til å gjøre vedtak i slike sammenhenger.

Følgende institusjoner er vedtaksinstitusjoner:

<i>Vedtaksinstitusjoner</i>	<i>Type gjenstander/kulturminner</i>
<i>Forsvarsmuseet</i>	<i>militære kulturgjenstander, våpen, luftfartøy</i>
<i>Kulturhistorisk Museum, Universitetet i Oslo</i>	<i>arkeologisk og etnografisk materiale, gjenstander fra tiden før reformasjonen, mynter og sedler</i>
<i>Nasjonalbiblioteket</i>	<i>bøker, småtrykk, kart, manuskripter, lyd- og filmarkiv</i>
<i>Nasjonalmuseet for kunst, arkitektur og design</i>	<i>malerier, tegninger, skulpturer, originale grafiske blad og annen billedkunst, kunsthåndverk, design, møbler og annet innbo</i>
<i>Norsk Folkemuseum</i>	<i>folkekunst, bondeantikviteter, husflidsprodukter, drakter, bygninger og annet materiale knyttet til arbeidsliv og levemåte etter reformasjonen</i>
<i>Norsk Sjøfartsmuseum</i>	<i>maritimt materiale</i>
<i>Norsk Teknisk Museum</i>	<i>transportmidler og annet teknisk materiale</i>
<i>Preus museum</i>	<i>fotografi, fotografiapparat o.a. fotoutstyr</i>
<i>Riksantikvaren</i>	<i>båter</i>
<i>Riksarkivet</i>	<i>arkivalia, segl og signeter</i>
<i>Ringve Museum</i>	<i>musikkinstrumenter og annet musikkhistorisk materiale</i>
<i>RiddoDuottarMuseat</i>	<i>Samisk kunst og annet samisk kulturmateriale</i>

Vedtaksinstitusjonene skal samrå seg med hverandre eller rådspørre regionale faginstitusjoner hvis det kan være tvil om myndighetsområde eller behov for supplerende kompetanse. Vedtaksmyndigheten gir søkeren skriftlig melding om vedtaket og sender kopi av vedtaket og søknaden til ABM-utvikling - Statens senter for arkiv, bibliotek og museum.

Denne forskrift pålegger museer søkerplikt, det vil si krever at man søker om utførselstillatelse av gjenstander og objekter fra egne samlinger til utstillinger, både egne vandretstillinger og utenlandske institusjoners utstillinger.

Det er utmerket at myndighetene har et stødig og bevisst forhold til problemområdet kjøp og salg av kulturarven. Det er vesentlig å ha et våkent øye til gyldig og kriminell behandling av kulturarv. Likevel er det besynderlig og urimelig at universitetsmuseene som er blant landets eldste museer og som alle har vitenskapelig bemanning i tillegg til konserveringskompetent personell ikke skal ha styringsrett på egne samlinger: gjenstander og objekter. Det må legges til at universitetsmuseene er regionale ansvarsmuseer (landsdelsmuseer) og dermed vil deres kunnskap om gjenstandenes egenart, unikheter og forskningspotensiale fra egen region alltid være den ypperste og ikke enkelt kunne erstattes av museer i andre regioner. Regionene har også ulik etnisk historie, noe som ikke nødvendigvis er kjent i andre deler av landet.

Istedenfor et byråkratisk og tungvint system, kanskje til dels ufaglig system, med søkeplikt må universitetsmuseene tilskrives tillit til egen faglig bedømmelseskraft og unntas disse regler. Universitetsmuseenes direktører må ha rett til å ta beslutninger om utførsel til egen eller andres bruk. Direktørene har et kvalifisert nettverk gjennom UHRM der utfordringer og dilemmaer kan drøftes. Dette gjelder både for midlertidig og permanent utførsel av kulturarv.

Det er UHRMs oppfatning at universitetsmuseene må unntas fra disse forskriftenes krav på grunn av sin faglige skikkethet. Universitetsmuseene bør derfor tas ut av forskriftens krav om å søke vedtaksinstitusjoner.

Kunnskapsdepartementet stiller seg bak universitetsmuseene i dette standpunktet.

Med hilsen

Jana Weidemann (e.f.)
avdelingsdirektør

Jorunn Nakken
seniorrådgiver

Dokumentet er elektronisk signert og har derfor ikke håndskrevne signaturer.